

АНАЛИЗА ГРАЂЕ ЗА БИБЛИОТЕКАРСКУ БИБЛИОГРАФИЈУ МОНОГРАФСКИХ ПУБЛИКАЦИЈА ОБЈАВЉЕНИХ У СРБИЈИ 2010–2022

САЖЕТАК: У раду је анализирана издавачка делатност у Србији у области библиотекарства и сродних дисциплина, у периоду од 2010. до 2022. године. Анализа обухвата монографске публикације доступне у електронском каталогу Народне библиотеке Србије и Узајамној библиографско-каталошкој бази података COBIB.SR. Приказани су резултати: о броју објављених наслова по годинама издавања, о заступљеним језицима, броју преведених публикација, издавачима и местима издавања. У раду је посебна пажња поклоњена анализи заступљених тема. Детаљније су анализиране најбројније тематске група – група Библиографије, каталози и група Библиотекарство. Сви статистички подаци поређени су са резултатима претходно објављене анализе, коју је спровела Ана Савић, за период од 1974. до 2009. године.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: библиотекарство, Србија, издавачка делатност, 2010–2022.

Увод

Анализа која следи урађена је са намером да се пружи увид у теме и питања, којима су се библиотекари у Србији бавили током посматраног периода, од 2010. до 2022. године, као и да се добије увид у монографске изворе, неопходне за обављање библиотечко-информационе делатности. Овај период одабран је с обзиром на претходно објављену анализу у оквиру књиге: *Српска библиотечкарска библиографија монографских публикација: 1974–2009*, ауторке Ане Савић,

у издању Народне библиотеке Србије, 2010. године, која је послужила као подстицај за истраживање и мера за поређење добијених резултата.¹

Предмет анализе су све монографске публикације објављене у наведеном периоду на територији Србије, у штампаном или електронском облику, на српском језику и на страним језицима, из области библиотекарства и информатике и њима сродних области знања. Обухваћена је библиографска грађа која се бави следећим темама: библиотекарство у ужем смислу, библиотечка делатност, издаваштво, штампарство, информатика, школовање и усавршавање библиотекара, трговина књигама, област ауторских права, законодавство из области библиотекарства и издаваштва, конзервација и рестаурација старе књиге и рукописа, графичка техника, археографија, историја писма, економија и менаџмент у библиотекарству, психологија читања, социологија књиге итд. Укратко, у питању су монографске публикације које припадају следећим УДК групама: 002 (документација, књиге, рукописи, ауторство), 003 (системи писања и писма), 004 (рачунарска наука и технологија, рачунарство, обрада података), 005 (менаџмент), 01 (библиографије и каталози), 02 (библиотекарство), 050 (серијске публикације), 09 (рукописи, ретка и значајна дела) и 655 (процеси штампања и издавања).

Библиографска грађа, која садржи све податке потребне за анализу, преузета је из електронског каталога Народне библиотеке Србије и записа из Узајамне библиографско-каталожке базе података COBIB.SR. Нису обухваћени записи за публикације које су недоступне – за које у Узајамној библиографско-каталожкој бази стоји податак да не постоје у фонду ниједне библиотеке у систему. За разлику од анализе Ане Савић, нису обухваћени ни посебни отисци (сепарати), који по својој форми и библиографској обради спадају у монографске публикације, али су у суштини делови неке друге надређене публикације (прилози у часописима или зборницима).

Књижарски и издавачки каталози чине значајан број публикација које су врло разнолике, а обим текста каталога је различит. Према устаљеној пракси Народне библиотеке Србије као монографске публикације обрађују се каталози обима од 17 и више страна, док каталози обима до 16 страна спадају у ситан документациони материјал. У наведеним статистичким подацима заступљени су само каталози обрађени као монографске публикације, док они од 16 и мање страна нису обухваћени овом анализом.

Ни ова анализа није могла да буде урађена, а да је не прате извесне отежавајуће околности које су последица недостатака узајамних библиографских база података, попут неуједначености одредница, дупликата, недовољно квалитетно урађене садржинске обраде... Све ове мане „колективне” обраде посебно се осећају када се подаци користе за израду библиографија (захтевају

¹ Ана Савић, *Српска библиошкарска библиографија монографских публикација: 1974–2009* (Београд: Народна библиотека Србије, 2010), 21–30.

озбиљну редакцију записа), али за анализу издавачке делатности немају тако значајан утицај на добијене статистичке резултате.

У даљем тексту анализе, статистички су приказани и прокоментарисани следећи подаци о монографским издањима из области библиотекарства: број наслова по годинама издавања, број наслова по језицима, број преведених публикација, број наслова по месту издавања, најзаступљенији издавачи, број наслова према УДК броју (тематска анализа).

Број наслова по годинама издавања

Статистички подаци о броју објављених наслова по години издавања приказани су у Графикону 1 (Хронолошки преглед броја наслова). Према приказаним статистичким подацима у посматраном периоду, од 2010. до 2022. године, објављено је укупно 1424 публикација из наведених области. Посматрано по годинама, уочљиво је да је најпродуктивнија била 2014. година са 136 објављених публикација, а да је најмањи број публикација – 81 био објављен у току 2020. године, што је и очекивано због неповољних објективних околности, изазваних пандемијом Ковида 19. Испод 100 објављених публикација било је још само 2022. године (укупно 98). Просечно се из области библиотечко-информационе делатности објављивало око 110 публикација годишње.

Према већ наведеној претходној анализи Ане Савић, у обухваћеном периоду од 36 година (1973–2009), објављено је укупно 2256 монографских публикација из области библиотекарства, што је у просеку 63 књиге годишње. Број од преко 100 објављених књига из ове делатности остварен је само два пута, најпре 2006. године (107 књига) а затим 2008. године (101 књига).²

Број наслова по језицима

Преглед броја наслова по језицима приказан је у Табели 1. Књиге које су обухваћене анализом штампане су на 16 различитих језика, а међу њима је и 11 вишејезичних публикација, у којима је заступљено више страних језика, или више страних језика и српски језик.

Као што се у табеларном приказу може видети, највише је публикација штампаних на српском, а од страних језика најзаступљенији је енглески. У претходном периоду објављене су књиге на 21 језику – на српском језику објављена је 1691 публикација, или 75% од наведеног укупног броја (2256), док је од осталих био доминантан енглески језик (125 публикација, или 5% од укупног броја).³

² Савић, *Српска библиошкекарска библиографија ...*, 25.

³ Савић, *Српска библиошкекарска библиографија ...*, 26.

Број преведених публикација

Број наслова преведених публикација приказан је у Табели 2. У по-
сматраном периоду преведено је укупно 76 публикација (5% од укупног броја).
Највише је превода са енглеског језика на српски (26), са српског на неки од
страних језика (21), седам је превода са руског језика, шест са немачког, по пет
са француског и вишејезичних публикација, по два са италијанског и кинеског
језика и по један са словеначког и црквенословенског.

Према претходној анализи било је укупно 129 преведених публика-
ција, што је око 6% од укупног броја, највише са енглеског језика на српски (48),
са српског на друге језике (47).⁴

Број наслова по месту издавања

Књиге обухваћене анализом објављене су у укупно 78 места изда-
вања. У Табели 3 наведена су места (седишта издавача), у којима је објављено
више од 10 наслова из области библиотекарства. У 18 места издавања (23%
укупног броја од 78 места издавања) објављено је 1256 публикација што из-
носи 88% од укупног броја свих објављених публикација. Најпродуктивнији
градови били су: Београд (774 објављених публикација, или 54,35%), Нови Сад
(152 или 10,67%), Ниш (71 публикација), Крагујевац (34), Чачак (29), Панчево и
Смедерево (по 28), Суботица и Ириг (по 16), Сомбор и Лозница (по 13), Зајечар,
Пожаревац, Краљево, Крушевац и Нови Пазар (по 12), Јагодина и Шабац (по 11).

У осталих 59 места објављено је 167 наслова (12%), док један наслов
нема наведено место издавања. Мање од 10 наслова објављено је у следећим
местима: у Ужицу (осам наслова), у Врању, Зрењанину, Пироту и Сврљигу (по
седам), у Алексинцу, Врњачкој Бањи и Рековцу (по шест), у Александровцу, Ди-
митровграду, Лазаревцу и Пожеги (по пет), у Сремским Карловцима и Врчину
(по четири); у четрнаест места (Бела Црква, Врбас, Деспотовац, Инђија, Кикин-
да, Кладово, Лепосавић, Лесковац, Минићево, Неготин, Обреновац, Пришти-
на, Сремска Митровица и Шид) објављено је по три наслова, у десет места
(Аранђеловац, Бор, Ваљево, Земун, Косовска Митровица, Мало Црниће, Мла-
деновац, Ново Милошево, Рума и Свилајнац) по два, а у двадесет једном месту
(Бачка Паланка, Богатић, Власотинце, Гуча, Житиште, Зубин Поток, Ивањи-
ца, Ковачица, Лајковац, Лаћарак, Опово, Оџаци, Пријепоље, Прокупље, Рача,
Рашка, Сокобања, Сремска Каменица, Стари Бановци, Темерин и Чајетина)
објављен је по један наслов.

И према претходној анализи, Београд, Нови Сад, Ниш, Чачак и Субо-
тица су седишта издавача који су издали највећи број наслова из библиотекар-

⁴ Савић, *Српска библиотекарска библиографија* ..., 26.

ства: Београд 1496 публикација (66%), Нови Сад 363 публикације (16%), Ниш 47 публикација, Чачак 37 публикација и Суботица 25 публикација.⁵

Издавачи

У издавању литературе, која је обухваћена анализом, учествовало је укупно 475 издавача. У Табели 4 приказани су статистички подаци о издавачима који су објавили више од 10 издања. Према приказаним резултатима 29 издавача (6% од укупног броја издавача) објавило је 459 публикација (32% од укупног броја публикација).

Издавачи значајног броја публикација биле су и библиотеке: Народна библиотека Србије (100 објављених публикација), Библиотека Матице српске (50), универзитетске библиотеке у Београду (25), Нишу (22) и Крагујевцу (18), 25 матичних јавних библиотека (у Суботици, Зрењанину, Кикинди, Панчеву, Сомбору, Новом Саду, Сремској Митровици, Шапцу, Ваљево, Смедереву, Пожаревцу, Крагујевцу, Јагодина, Бору, Зајечару, Ужицу, Чачку, Краљеву, Крушевцу, Нишу, Прокупљу, Пироту, Лесковцу, Врању и Београду), 36 општинских јавних библиотека (у Алексинцу, Аранђеловцу, Белој Цркви, Богатићу, Великом Градишту, Власотинцу, Врбасу, Врњачкој Бањи, Гучи, Деспотовцу, Димитровграду, Дољевцу, Житишту, Ивањици, Инђији, Кладову, Књажевцу, Лазаревцу, Лајковцу, Лозници, Малом Црнићу, Неготину, Новој Вароши, Новом Бечеју, Новом Пазару, Обреновцу, Опову, Оџацима, Пожеги, Пријепољу, Рековцу, Руми, Свилајнцу, Сремским Карловцима, Темерину и Шиду), као и Библиотека Филозофског факултета у Новом Саду и Библиотека Српске патријаршије. Као издавачи стручне литературе учествовала су и струковна удружења: Библиотекарско друштво Србије (21), Заједница матичних библиотека Србије (11) и Друштво школских библиотекара Србије.

Претходна анализа нема наведене статистичке податке о издавачима, али садржи регистар издавача.

Заступљене теме

Статистички преглед по заступљеним темама приказан је у Табели 5. Називи тема у табели наведени су према терминологији онлајн платформе Српски УДК Онлајн.⁶

Приказани статистички подаци показују да израда библиографија и каталога доминира у односу на друге области библиотекарства, којима су се

⁵ Савић, *Српска библиошкарска библиографија ...*, 21.

⁶ Српски УДК Онлајн, Народна библиотека Србије, <https://sr.udc-hub.com/search.php> (преузето 30. 8. 2023).

библиотекари бавили у периоду од 2010. до 2022. године (708 библиографија/ каталога од укупно 1424 публикације, што износи око 50% од укупног броја публикација). По броју објављених публикација следи област библиотекарства са 401 објављеном књигом (28%), затим публикације посвећене рукописима (128 публикација или 9%); системима писања и писмима баве се 73 публикације (5%), процесима штампања и издавања 61 публикација (4%), док 30 књига говори о серијским публикацијама (2%). Заступљене су и теме из области документације (11), књиге о библиотекарским организацијама и скуповима (шест), рачунарству и менаџменту (по три). У посебним табелама приказани су прегледи заступљених тема у групи 01 – Библиографије, каталози (Табела 6) и у групи 02 – Библиотекарство (Табела 7).

И према претходној анализи, израда библиографија и каталога доминира у односу на друге области библиотекарства (58%). У периоду од 1974. до 2009. године објављене су 973 библиографије, што износи 43% од укупног броја објављених публикација. Каталогизације и публикације који обрађују теорију каталогизације и класификације заступљени су у 347 јединица (15%). И анализа рукописа је заступљена у великом броју радова – 325 публикација (14%), као и теме о системима писања којима су се бавиле 103 публикације (4,56%). Штампарством и издаваштвом бавиле су се 104 публикације (4,6%). Свега 61 књига говорила је о информационам технологијама, 26 публикација бавило се темом информација, 5 књига је говорило о менаџменту, а 4 о маркетингу у библиотекарству.⁷

Тематска анализа

У групи 01 – Библиографије, каталози (Табела 6) најбројнији су комерцијални каталози издавача и књижара (190), ауторске/индивидуалне библиографије (150), специјалне предметне библиографије (121), библиографије садржаја (95), колективне библиографије (71), следе каталози јавних библиотека (32), каталози приватних библиотека (19), библиографије према месту (13), док је најмањи број публикација које се баве теоријом библиографије (11) и каталозима уопште (6).

У овој групи треба посебно поменути малобројне, али врло значајне, публикације које се баве теоријом библиографије. Ту спадају, пре свега, пет књига Александре Вранеш: *Основи теорије и историје библиографије* (2010), *Библиографија* (2013), *Српска библиографија* (2015), *Сербска библиографија в вериодике* (2015) и *Библиографија* (2017). Заслужују да се помену и зборници радова *Српска национална библиографија Народне библиотеке Србије* (2012) и *Значај библиографије историје за истраживање књижевности и културе* Института

⁷ Савић, *Српска библиотекарска библиографија* ..., 24.

за књижевност и уметност (2014), као и књига *У његовој југословенској Парнаса* Добрила Аранитовића (2012).

Уколико посматрамо библиографије најбројније су ауторске/индивидуалне библиографије, међу библиотекарицама и библиографима популарно назване „персоналним” библиографијама. У категорији УДК групе 01 оне су заступљене са 150 публикација (21%), док су у укупном броју публикација заступљене са 10,5%. У питању су публикације посвећене бројним личностима значајним на националном или завичајном нивоу. У овој групи свакако треба издвојити рад на обимној грађи, објављеној у публикацијама *Библиографија Иве Андрића: (1911–2011)* и *Библиографија Иве Андрића. Књ. 2, (2011–2021)*, коју је сакупила и приредила група аутора, а објавиле Задужбина Иве Андрића, САНУ и Библиотека Матице српске, као и књигу *Издања дела Иве Андрића: 2007–2017: њовом 125 година од рођења* аутора Биљане Ђорђевић Мироња и Драгане Михаиловић, у издању Задужбине Иве Андрића и Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић”. Српска академија наука и уметности редовно објављује персоналне библиографије радова академика поводом разних јубилеја.

У колективне библиографије сврстана је 71 публикација – то су библиографије издања културних, научних и образовних установа, удружења, издавачких кућа... Посебно треба издвојити *Библиографију Сусрећиа библиографа у сиомен на др Георгија Михаиловића: Инђија: 1983–2016*, ауторки Марије Јованцаи и Гордане Ђилас. У ову групу спадају и библиографије издања појединих библиотека: Градске библиотеке у Новом Саду, Градске библиотеке „Карло Бијелички” у Сомбору, Народне библиотеке Смедерево, Народне библиотеке у Јагодини, Библиотеке „Бранко Радичевић” Житиште, Народне библиотеке „Детко Петров” Димитровград, Народне библиотеке „Његош” Књажевац, Универзитетске библиотеке „Никола Тесла” у Нушу.

Библиографије садржаја, популарно назване „аналитичким” библиографијама, садрже попис прилога, најчешће из часописа. У групи библиографија и каталога има их 95. Обухватају библиографије прилога из бројних часописа свих области науке и културе. Свака од ових библиографија, поред исцрпног пописа свих прилога, редовно садржи и обимну уводну студију и друге елементе пропратне грађе, који заокружују слику о предметној публикацији и чине значајну основу за даља истраживања.

Библиографије према месту чине малу групу од 13 публикација и укључују националне библиографије као и завичајне библиографије. У овој групи издавајмо први том ретроспективне библиографије *Српска библиографија: њериодика: 1768–2005. Књ. 1, А–Г*, главни редактор Ратко Марковић, у издању Народне библиотеке Србије, 2011. године.

Специјалне предметне библиографије чине бројну групу од 121 публикације и посвећене су најразличитијим темама из свих области науке и културе. Уз напомену да је скоро свака од ових библиографија заслужила да се помене, издавајмо неколико занимљивих наслова: *Српска библиографска би-*

блиографија монографских публикација: 1974–2009 Ане Савић, Библиографија српских речника и Библиографија српских енциклопедија и лексикона Дејана Вукићевића, Библиографија српских буквара: (1997–2008) Борјанке Трајковић, Књије и периодичне публикације објављене током Првој светској рати на Крфу, у Солуну и Бизерти: библиографија Светлане Мирчов, Лейоис културној живоји током Великој рати: 1916–1918 Војана Ђорђевића, Драгане Грујић и Гордане Ђоковић.

Међу библиотечким каталозима најбројнији су каталози јавних библиотека (32), при чему се под појмом „јавне“ подразумева јавно доступна библиотека, па тако ова група обухвата каталоге националних, народних/градских, специјалних (библиотеке културних установа, црквене, манастирске), универзитетских и других библиотека. Најчешће су пописани каталози рукописних и старих и ретких штампаних књига, као и каталози завичајне грађе, каталози периодике...

Каталози приватних библиотека заступљени су у 19 публикација и пописују публикације из личних библиотека појединих личности, које често представљају легате у оквиру појединих јавних библиотека. Неке од значајнијих публикација ове врсте су: *Каталог рукописне заоставшине Милоша Црњанској* (Нада Мирков Богдановић), *Каталог личне библиотеке Десанке Максимовић: библиотека целина у Народној библиотеци Србије* (Велибор Прелић, Мирјана Станишић), *Каталог лејати Пејра Колендића: рукописи, корексионгенција, старе књије* (Злата Бојовић, Нада Мирков Богдановић, Дејан Вукићевић), *Kolekcija knjiga o Titu: Biblioteka celina Josipa Broza Tita* (Vesna Mikelić, Vesna Pavlović), *Каталог личне библиотеке иаџријарха Павла. Том 1, Књије на српском и осјалалм јужнословенским језицима и Каталог личне библиотеке иаџријарха Павла. Том 2, Књије на старим језицима; Периодика; Некњијна грађа* (група аутора Народне библиотеке Србије), *Библиотека Захарија Орфелина: библиографија* (Сњежана Ђирковић).

Као што је већ речено, комерцијални, трговачки каталози издавача и књижара су најбројније публикације у групи 01 – Библиографије и каталози. Има их укупно 190 и они у овој групи чине 27% публикација, док се у укупном броју публикација, заступљених у анализи, налази 13% публикација. За библиотечко-информациону делатност ови каталози имају одређени значај, било као информација корисна за процесе планирања и набавке библиотечке грађе, било као грађа за истраживања или израду неке будуће библиографије. Каталози који су ушли у ову анализу објављени су од следећих 12 издавача: Креативни центар (32 каталога), Завод за уџбенике (22), Лагуна (13), Центар за промоцију науке (12), Службени гласник (11), Новосадски сајам (9), Прометеј (7), Вулкан (6), Пчелица (5), Sezam Book (4), Дерета (3), Моно и Мањана (2).

У групи 02 – Библиотекарство (Табела 7) објављене су бројне ауторске монографске публикације и зборници радова са научних конференција. Објављени су следећи зборници Библиотекарског друштва Србије: *Темељне*

вредности савремене библиотекарства (2010), *Стандардизација и квалитет библиотекарских услуга* (2011), *Хоризонти светској и европској библиотекарства у дијигалном добу* (2012), *Отворен ирисиу знању у библиотекама* (2013), *Медијска и информациона ирменоси у грушви знања и библиотека* (2016), *Корисници библиотекарских услуга: ирриорјска иррсиективна и савремене итенденције* (2017), *О чему иоворим када иоворим о библиотекама: заоварање, ирмовисање, лобирање* (2018), *Иновације и ирендови у библиотекарству* (2019), *Мале библиотеке у великом дијалоу за ирмене* (2020), *Мобилно библиотекарство: до удаљених корисника иуиет апликација, услуга и идеја* (2021) и *После 2020: нове ирилике и иррсиективе* (2022).

Издања везана за годишњи скуп Библионет су каталози: *Скривено блао библиотека Србије: најдрагоценији ексионити из завичајних збирки јавних библиотека у Србији* (2010) и *Издавачка делатности библиотека Србије* (2013), као и зборници *Дијигалне колекције у библиотекама Србије* (2014), *Колекције иериодике у српским библиотекама* (2015), *Летити и библиотеке целине* (2016), *Информационо-комуникационе итехнолојје и иновативни сервиси у библиотекама* (2017), *Рукописна и стара штамана књија* (2018), *Електронска ираја и извори у библиотекама* (2019), *Сарадња и ирринерства: креирање нове заједничке визије за библиотеке* (2020), *Библиотека од куће: изазови и моућности орјанизације библиотекарских услуга иоком иандемије* (2021) и *Библиотеке и доживојно учење* (2022).

Пажњу је привукао зборник радова *Посебне збирке у кониекциу заштити културној наслеђа и као иодсигицај културној развоја*, са међународне конференције Одељења посебних фондова Народне библиотеке Србије, одржане у Београду, 2–4. октобар 2017, као и зборници радова са одржаних међународних научних конференција које се одржавају на Филолошком факултету, са научног скупа *Библиотеке и иденитиет*, који се сваке друге године одржава у Панчеву, затим зборници радова са годишњег стручног скупа *Манастирци и библиотеке чувари културне баштине*, који се сваке године одржава у манастиру Велика Ремета, зборници Жичког сабора библиотекара Народне библиотеке „Стефан Првовенчани“ из Краљева, као и зборници са међународних стручних скупова у Лазаревцу, Пироту, Нишу...

Неке од значајнијих ауторских монографија су следеће (према азбучном редоследу наслова): *Autorska prava za bibliotekare*, превела и прилагодила Stela Filipi-Matutinović; *Библиографија: ирриручник за стиручни иррии Дејан Вукићевић*; *Библиотека и културно наслеђе* Борјанка Трајковић; *Библиотека леубеница душе* Светлана Мирчов; *Библиотеке и иденитиет* Гордана Стокић Симончић и Жељко Вучковић; *Библиотечке услуге за особе ирреће живојној доба* Гудрун Кулцер; *Дечја одељења Библиотеке ирага Београда* Бранка Драгосавац; *E-biblioteka Vesna Injac Malbaša*; *Elektronski izvori i nacionalna katalogska praksa* Srđan Slavnić; *Етика: ирриручник за стигуентије библиотекарства и информатике* Јасна Јанићијевић; *Завичајни фондови* Дејан Вукићевић; *Јавне библиотеке у Србији: од 1901. до 1918. иодине* Бранка Драгосавац; *Јавне библиотеке у Србији*

између два свейска раића, Биљана М. Ђурашиновић; *Каталоги́зација монографских извора* Светлана Јанчић и Ана Савић; *Култура чииања у времену интернеића* Жељко Вучковић и Нада Тодоров; *Народне библиотеке и целоживоино учење* Гордана Ђоковић; *Ne padaјte se da ёete se ređiti knjіga* Umberto Еко; *Non imprimatur* или *Цензура у библиотекарсјеву и издавашјеву* Дејан Вукићевић; *Олеги из исјорије црквеној библиотекарсјива* Ненад Идризовић; *Odabrana poglavlјa iz statistike za bibliotekare* Ранта Ковачевић; *Право у обласји књије* Драган Бараћ; *Предмејна класификација – љремејни каталоги* Љиљана Брковић; *Проналажење информација у дигиталним библиотекама* Александра Трговац; *Пружање услуга особама са интелектуалним ѡешкоћама у библиотекама* Бојана Грујић; *Рећник bibliotekarstva i informacionih nauka: nemaћko-srpski/srpsko-nemaћki* Lјilјana Kovaћević, Dobrila Begeniћiћ; *Срјске манасјирске библиотеке до краја XVIII века* Жарко Војновић; *Тексти у јовор: ѡринцији алтернативних мејода чииања код особа са инвалидитетом* Драгана Милуновић; *Чииалишја у Србији у XIX веку* Десанка Стаматовић (2. допуњено изд.); *Школска библиотека у ѡремејној и разредној настјави основне школе* Драгана Грујић.

Бројне су монографије поводом јубилеја појединих библиотека, где издвајамо публикацију *Библиотека Срјске академеје наука и уметносји: 1841–2021*, Сање Степановић Тодоровић и Марине Нинић. Библиотеке у објављеним публикацијама представљају своје колекције – најчешће завичајне фондове, колекције старих и ретких књига, легате, фондове периодике, ликовне збирке, историјску грађу, успешне пројекте, водиче и изложбене каталогe.

Група публикација која се бави рукописима, ретким и значајним делима, броји 128 публикација, а међу њима се посебно издвајају публикације: *Ђирилске рукописне књије Библиотеке Мајице срјске* (у анализираном периоду објављене књиге 15 до 18), *Инвенјар рукописа Библиотеке Срјске ѡајријаршије* Зоран Ранковић, Владимир Вукашиновић, Радоман Станковић; *Ђирилске рукописне књије Библиотеке Срјске ѡајријаршије. Књ. 1*, Ајосјоли Душица Грбић, Бранислав Тодић и Зоран Ранковић; *Књија и библиотеке код Срба у средњем веку* Гордана Стокић Симончић, (2. издање); *Језик и ѡисменосји* Татјана Суботин Голубовић, Душица Грбић, Виолета Јовичинац Петровић; *Сјојлав из 1743.: рукописни ѡриручник јерођакона Јоасафа из 1743. у Училишју Пејроварадинској Шанца (Новој Сага)* Душица Грбић; *Водени знаци хиландарских срјских рукописа XVI века* Радоман Станковић; *Водени знаци хиландарских срјских рукописа XVII века* Радоман Станковић; *Свейојорска башијина: манасјир Хиландар и сјара срјска књижевносји* Ирена Шпадијер...

О процесима штампања и издавања књига говори 61 публикација објављена у периоду од 2010. до 2022. године. Неки од интересантних наслова из ове групе су: *Ојлед о ѡијојрафији* Ерик Гил; *Књија о Геци Кону* Велимир Старчевић; *Сјаро срјско издавашјиво: (1494–1918)*, приредео Владимир Анђелковић; *Сјаре срјске шјамјарије* Љубомир Стојановић; *Срјски ѡисци и шјамјана књија на Косову и Мејохији 1536–1941: исјоријски ѡрејлед* Милорад Филић;

Заснови Глијорџа Возаровића Јован Пејчић; Издавачи и издаваштво у Срба: (1804–1918), приредио Владимир Анђелковић; Српска књижевна заграда: 1892–1914: документи, приредили Јелица Рељић, Мирослав Перишић; Старо српско књижевство Велимир Старчевић; Autor i njegov izdavač Zigfrid Unzeld; Гласник и култура Слободан Гавриловић.

Закључак

На основу расположивих података, садржаних у каталожним записима, закључујемо да је издавачка делатност из области библиотечко-информационе делатности у посматраном периоду (2010–2022) не само одржала континуитет, већ да је број објављених књига у просеку порастао у односу на претходну анализу са којом су подаци поређени. Годишњи просек од 110 објављених књига, у периоду од 2010. до 2022. године, у односу на 63 просечно објављене књиге у претходној анализи (период од 1974. до 2009. године).

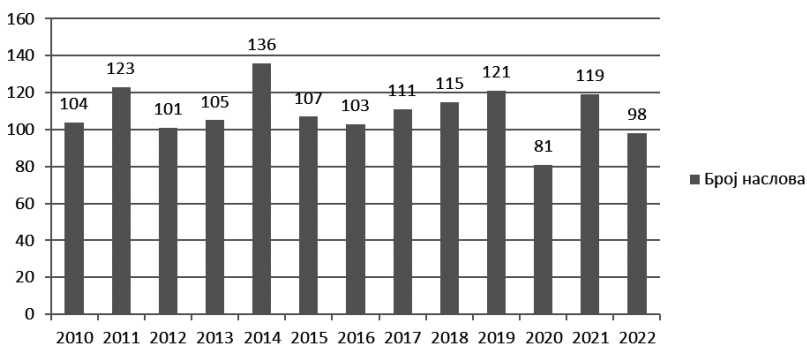
Од укупног броја највише је публикација штампаних на српском језику – 1315, или 92% (у претходној анализи 75%), док је од осталих језика у оба периода био доминантан енглески језик. Преведено је укупно 76 публикација (5% од укупног броја), највише са енглеског језика на српски (26) и са српског на неки од страних језика (21).

Места у којима је објављен највећи број публикација из библиотечко-информационе делатности су: Београд (774 објављених публикација, односно 54,35%), Нови Сад, Ниш, Крагујевац, Чачак, Панчево и Смедерево.

У издавању литературе, која је обухваћена анализом, учествовало је укупно 475 издавача. Међу издавачима библиотечке литературе биле су и библиотеке: Народна библиотека Србије (са 100 објављених публикација), Библиотека Матице српске (50), универзитетске библиотеке у Београду, Нишу и Крагујевцу, 25 матичних јавних библиотека у седиштима управних 25 округа, 36 општинских јавних библиотека, Библиотека Филозофског факултета у Новом Саду и Библиотека Српске патријаршије, као и струковна удружења (Библиотечарско друштво Србије, Заједница матичних библиотека Србије и Друштво школских библиотекара Србије).

Тематска анализа показује да израда библиографија и каталога доминира у односу на друге области библиотекарства, којима су се библиотекарски бавили у периоду од 2010. до 2022. године (50% од укупног броја публикација); следи област библиотекарства (28%), затим публикације посвећене рукописима (9%), системима писања и писмима (5%), процесима штампања и издавања (4%), серијским публикацијама (2%), мањим бројем публикација заступљене су и теме из области документације, књиге о библиотечарским организацијама и скуповима, рачунарству и менаџменту. Тематски су детаљније анализиране група 01 – Библиографије, каталози и у група 02 – Библиотекарство.

Графикон 1. Хронолошки преглед броја наслова

Језик	Број наслова
албански	2
белоруски	1
босански	8
вишејезички	11
енглески	30
италијански	2
мађарски	15
македонски	1
немачки	6
румунски	9
руски	10
словачки	5
словенски (остали)	1
српски	1.315
турски	1
хрватски	4
црквенословенски	3
Укупно	1.424

Табела 2. Преглед броја наслова преведених публикација	
Језик	Број превода
више језика	5
енглески	26
италијански	2
кинески	2
немачки	6
руски	7
словеначки	1
српски	21
француски	5
црквенословенски	1
Укупно	76

Табела 3. Места у којима је објављено више од 10 наслова	
Место издавања	Број наслова
Београд	774
Нови Сад	152
Ниш	71
Крагујевац	34
Чачак	29
Панчево	28
Смедерево	28
Суботица	16
Ириг	16
Сомбор	13
Лозница	13
Зајечар	12
Пожаревац	12
Краљево	12
Крушевац	12
Нови Пазар	12
Јагодина	11
Шабац	11
Укупно	1.256

Табела 4. Издавачи са више од 10 издања	
Издавач	Број издања
Народна библиотека Србије	100
Филолошки факултет Београд	50
Српска академија наука и уметности	39
Креативни центар	34
Народна библиотека Смедерево	30
Градска библиотека у Новом Саду	28
Православни богословски факултет	28
Завод за уџбенике	26
Универзитетска библиотека "Светозар Марковић" Београд	25
Службени гласник	24
Библиотека Матице српске	22
Народна библиотека "Стеван Сремац" Ниш	22
Библиотекарско друштво Србије	21
Универзитетска библиотека Крагујевац	18
Чигоја штампа	18
Прометеј	16
Српска читаоница Ириг	16
Градска библиотека "Владислав Петковић Дис"	15
Универзитетска библиотека "Никола Тесла" Ниш	14
Филозофски факултет Нови Сад	14
Библиотека града Београда	13
Градска библиотека Панчево	13
Лагуна	13
Центар за промоцију науке	13
Економски факултет Београд	12
Филозофски факултет Ниш	12
Центар за културу "Вук Караџић" Лозница	12
Заједница матичних библиотека Србије	11
Народна библиотека "Вук Караџић" Крагујевац	11

Табела 5. Преглед по заступљеним темама		
УДК	Тема	Број наслова
002	Документација. Књиге. Рукописи. Ауторство	11
003	Системи писања и писма	73
004	Рачунарска наука и технологија. Рачунарство. Обрада података	3
005	Менаџмент	3
01	Библиографије и каталози	708
02	Библиотекарство	401
050	Серијске публикације	30
061	Библиотекарске организације и скупови	6
09	Рукописи. Ретка и значајна дела	128
655	Процеси штампања и издавања	61
Укупно		1.424

Табела 6. Преглед заступљених тема у групи 01 - Библиографије, каталози		
УДК	Тема	Број наслова
011/016	Библиографије	11
012	Ауторске библиографије. Индивидуалне библиографије	150
013	Колективне библиографије	71
014.3	Библиографије садржаја	95
015	Библиографије према месту	13
016	Специјалне предметне библиографије	121
017	Каталози уопште. Предметни каталози	6
017.1	Каталози јавних библиотека	32
017.2	Каталози приватних библиотека	19
017.3/4	Комерцијални, трговачки каталози издавача, књижара	190
Укупно		708

Табела 7. Преглед по заступљеним темама у групи 02 - Библиотекарство		
УДК	Тема	Број наслова
02	Библиотекарство	52
021	Делатност. Сврха. Корисност библиотека (уопштено)	10
022	Положај библиотеке, зграда библиотеке, библиотечке просторије. Опрема	4
023	Библиотечка администрација. Особље. Персонал	2
024	Односи с корисницима. Правила о коришћењу библиотеке	2
025.17	Обрада посебних фондова	5
025.2	Набавка и увећање фонда. Набавно одељење	5
025.3/4	Каталогизација и класификација	11
025.85	Брига, чување књига	5
026/027	Стручне и опште (јавне) библиотеке	37
026	Стручне библиотеке	11
027.022	Јавне, опште библиотеке	64
027.1	Приватне библиотеке	11
027.2	Библиотеке у власништву, полуприватне библиотеке	3
027.52	Библиотеке локалних заједница	41
027.54	Централне библиотеке	20
027.6	Библиотеке за посебне категорије корисника	19
027.7	Библиотеке високошколских институција	37
027.8	Библиотеке институција основног и средњег образовања	17
027.9	Јавне читаонице књига и новина	6
028	Читање	39
Укупно		401

Literatura:

1. *Elektronski katalog Narodne biblioteke Srbije i uzajamn baz podataka COBIB.SR.* <https://plus.cobiss.net/cobiss/sr/sr/bib/search/simple?db=cobib> (preuzeto 30. 9. 2023).
2. Savić, Ana. *Srpska bibliotekarska bibliografija monografskih publikacija: 1974–2009.* Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2010. (na ćirilici)
3. *Srpski UDK Onlajn.* Narodna biblioteka Srbije. <https://sr.udc-hub.com/search.php> (preuzeto 30. 9. 2023).

Bojana Vukotić
National Library of Serbia, Belgrade
bojanavukotic8@gmail.com

ANALYSIS OF MATERIALS FOR THE BIBLIOGRAPHY OF MONOGRAPHS ON LIBRARIANSHIP PUBLISHED IN SERBIA FROM 2010 TO 2022

SUMMARY: The paper analyses the publishing activities in Serbian librarianship and related disciplines from 2010 to 2022. The analysis includes monographs available in the electronic catalogue of the National Library of Serbia and the union catalogue COBIB.SR. The data on the number of published titles by year of publication, the languages represented, the number of translations, the publishers, and publication places are presented. Special attention is paid to the analysis of the covered topics. The largest thematic groups – “Bibliographies, catalogues” and “Librarianship” – are analysed in more detail. All statistical data are compared with the results of a previously published analysis conducted by Ana Savić for the period 1974–2009.

KEYWORDS: librarianship, Serbia, publishing activity, 2010–2022.

Примљено: 2. октобра 2023.
Прихваћено: 9. новембра 2023.